

ЈП ”НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА”

НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ ТАРА ЗА 2021. ГОДИНУ

новембар 2020. године, Бајина Башта

I УВОД

На основу члана 54. Закона о заштити природе (“Службени гласник Републике Србије“ бр.36/09, 88/10, 9/10-исправка,14/2016 и 95/2018 – др закон), члана 12. Закона о националним парковима (“Службени гласник Републике Србије“ бр.84/15) и Плана управљања Националним парком Тара за период 2020-2029.година, урађен је годишњи програм, односно Програм управљања Националним парком Тара за 2021. годину.

Програмом управљања за 2021. годину, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности Националног парка Тара, управљању природним ресурсима, научно-истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Општи циљеви заштите и унапређења подручја су:

- Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
- Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, пре свега шумама и водама, кроз обезбеђење стабилности екосистема и побољшање њиховог укупног стања.

Специфични циљеви:

- Очување и унапређење типова станишта која су од националног и међународног значаја,
- Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности (генетичке, специјске и екосистемске),
- Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности,
- Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште), заштита од буке и обезбеђење адекватног управљања отпадом,
- Унапређење и очување шума националног парка кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања,
- Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности и знаменитости,
- Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора,
- Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва кроз подстицање традиционалних делатности на подручју, пољопривреде, сеоског туризма, екотуризма и старих заната,
- Повећање свести јавности о вредностима подручја парка кроз разноврсне едукативне и промотивне садржаје за посетиоце свих узраста и способности,
- Унапређење информативно-презентационих и едукативних садржаја парка, како би се омогућио јединствени доживљај и ефикасно управљање посетиоцима подручја парка.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима Националног парка Тара су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

1.1. Чување подручја

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће служба чувара заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Националном парку Тара, обележавање и чување граница заштићеног подручја, одржавање унутрашњег реда, контролу градње објеката, коришћења простора, контролу одржавања спортско-рекреативних манифестација, као и контролу управљања и одлагања комуналног отпада.

Посебна активност чуварске службе огледаће се кроз активне мере на противпожарној заштити, контроли уласка у заштићено добро, контроли уласка моторних возила на „улазним капијама“, као и примена накнада за коришћење заштићеног простора.

1.1.1. Чуварска служба:

- бруто зараде запослених чувара у износу од 8.500.000,00 динара:
- (Министарство заштите животне средине- суфинансирање – 7.200.000,00 динара, Сопствена средства: 1.300.000,00 динара),
- материјални трошкови чуварске службе у износу од 4.060.000,00 динара:
- (теренско возило – 1.600.000,00 динара, опрема (дрон, фотоапарат и двоглед) - 460.000,00 динара, мотоцикл - 800.000,00 динара, гориво, ауто делови и остало – 1.200.000,00 динара.
- Министарство заштите животне средине : 2.560.000,00 динара
- теренско возило- 1.600.000 динара,
- опрема - 460.000,00 динара,
- гориво -500.000,00 динара.
- Сопствена средства: 1.500.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите животне средине - субвенције: 9.760.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 2.800.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.1.2. Противпожарна заштита:

У чувању подручја Националног парка Тара, посебна пажња усмерена је на активности у организовању противпожарне заштите, извршена је обука запослених у противпожарној заштити, планирана је редовна провера знања свих запослених у противпожарној заштити, провера исправности противпожарних апарата, као и редовна дежурства на терену у летњем периоду.

Противпожарна заштита базира се на средњерочном Плану заштите шума од пожара за подручје којим газдује ЈП “Националног парка Тара“- Бајина Башта.

Планирана је и набавка противпожарног камиона - цистерне, средства за набавку возила планирана су из Буџетског фонда за шуме.

Планирана средства:

Управа за шуме: 15.500.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 3.500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2. Одржавање подручја

Активност на одржавању подручја односи се на чување и обнављање утврђених граница заштићеног подручја, њихово обнављање на терену, обнављање информативних табли за локалитете у I степену заштите, решавање имовинских односа, управљање отпадом и рад других служби на управљању подручјем.

1.2.1. Обнављање утврђених граница

У складу са Закона о националним парковима ("Службени гласник РС" број 84/15), вршиће се обнављање утврђених граница парка. По потреби вршиће се и обнављање табли за локалитете под режимом заштите првог степена. За геодетске услуге планирана су средства у износу од 650.000,00 динара.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 700.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

1.2.2. Откуп парцела под омориком у Змајевачком потоку

У циљу свеобухватније заштите оморице као заштићене врсте и природне реткости Националног парка Тара и Републике Србије, у резервату природе „Змајевачки поток“, започет је поступак откупа преостале три приватне парцеле, укупне површине од 6,1462 ха. Преостале су две парцеле за откуп, катастарска парцела број 2067/3 и 2067/5 КО Заовине. Откупом наведене површине, локалитет под I степеном заштите, „Змајевачки поток“, биће целом својом површином у државном власништву.

За спровођење наведене активности, планирана су средства суфинансирања у износу од 4.000.000,00 динара од Министарва заштите животне средине.

Планирана средства:

Министарство заштите животне средине - субвенције: 4.000.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 200.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2.3. Откуп или размена парцела у циљу бољег управљања заштићеним подручјем и газдовањем природним ресурсима

У циљу бољег управљања заштићеним подручјем и газдовањем природним ресурсима - шумама, извршиће се откуп шумских парцела који представљају енклаве или полуенклаве у шумским комплексима. За откуп шумских и осталих непокретности планирана су средства у износу од 10.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Сопствена средства: 10.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2.4. Управљање отпадом и чишћење простора

Са простора националног парка, редовно се прикупља и односи комунални отпад од стране општинског Јавног комуналног предузећа „12 септембар“-Бајина Башта и за део извршених услуга управљач сноси трошкове.

Поред наведених, планиране су и посебне активности по указаној потреби на уклањању дивљих депонија и отпада са излетишта и јавних површина, а посебно са хидроакумулације Перућац.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 1.700.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

1.2.5. Остале управљачке активности

Поред чуварске службе, чување, одржавање и управљање заштићеним добром, вршиће и друге службе Предузећа у складу са својим овлашћењима.

У складу са Законом о националним парковима (“Службени гласник Републике Србије“ број 84/15), планирано је усаглашавање планских аката, односно Правилника о унутрашњем реду у Националном парку Тара, усвајање Колективног уговора.

Економско – финансијски сектор, као и правни сектор, функционисаће из области својих овлашћења и допринеће правилном и успешном раду управљача. У оквиру ове активности су планирана средства за бруто зараде осталог особља запосленог на пословима управљања и материјални трошкови (грејање, птт, струја, канцеларијски материјал, комуналне услуге, одржавање простора и сл).

Предузеће ће у складу са својим овлашћењима спроводити и остале активности везане за своју делатност и пословање, као што су обавезе комуналне таксе, накнада за животну средину, накнаду за посечено дрво, пореза, доприноса и друго.

Планирана средства:

Сопствена средства: 128.809.865,00 динара

Сопствена средства (накнаде): 8.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.3. Праћење стања природних вредности-мониторинг

Праћење стања природних вредности реализоваће се кроз редовне активности на процени стања строго заштићених врста и станишта.

1.3.1. Праћење станишта оморице

Приоритетна врста за мониторинг је строго заштићене врста, Панчићева оморица и њена станишта. Панчићева оморица, не само да је строго заштићена врста, већ се сада налази на светској Црвеној листи у стаусу ЕН (угрожена) што потврђује степен угрожености врсте на глобалном нивоу. Евидентан је процес изумирања Панчићеве оморице на природним стаништима. Захваљујући претходним истраживањима, дошло се до закључака, која станишта и популације Панчићеве оморице, су значајне за очување.

Неопходно је применити више метода како би се у будућности обезбедило квалитетније управљање популацијама ове угрожене врсте:

- мониторинг се врши према већ установљеној процедури, који подразумева: обилазак свих станишта оморице, увид у поцесе сушења и обнављања, на четири огледна поља (Црвене Стене , Љути брег, Било , Црвени поток),
- други вид праћења станишта оморице, представља обилазак свих станишта оморице ради увида у процесе сушења и обнављања. Угроженост Панчићеве оморице је све већа услед интензивираних притисака на њу у виду климатских промена, присутног сушења и њене екологије,
- због угрожености, примени ће се нови приступи у погледу *in situ* заштите (на лицу места). Најновији успостављени вид мониторинга обухватиће и праћење стања појединачних стабала која су оцењена као најбоља стабла за одржавање популација Панчићеве оморице у будућности и очување на природним стаништима.

Досадашње методе за дијагностику здравственог стања стабала у Србији заснивале су се на визуелном прегледу и евентуалном констатовању спољашњих знакова обољења, као што су појава плодноносних тела гљива, одвајање или отпадање коре, видљиви излазни отвори и ходници инсеката, сушење грана и суховрхост. Међутим, овакав преглед није погодан за процену здравственог стања стабала, нарочито ако се на пресецима орезаних грана већ уочава оштећење, што имплицира да је преко 80% дрвета деградирано радом трулежница и инсеката. Такође, остале полудеструктивне или деструктивне методе подразумевају наношење механичких повреда (вађење извртака, одсецање грана и сл.), што често отвара пут за продор нових патогена и уопште негативно утичу на здравствено стање дрвећа.

Процена здравственог стања стабала може да се обави једноставније и поузданије, применом ултразвучног томографа за испитивање дрвета (ARBOTOM ABT 05-S), који на недеструктиван начин обезбеђује снимке замишљених попречних равни стабала. Овај уређај, са одговарајућим софтверским пакетом, пружа дескриптивне и сликовите резултате снимања попречних равни стабала (слика 1a-d), заједно са проценом евентуалног губитка механичке снаге услед оштећења. Уређај садржи и додатак за процену здравственог стања кореновог система. Спровођење активности захтева ангажовање стручних институција.

За наведену активност неопходно је ангажовање стручних институција и финансијска подршка Министарства заштите животне средине у износу од 400.000,00 динара.

Због угрожености Панчићеве оморице, неопходно је осим активности на праћењу стања, уводити и конкретне мере на очувању популације. Такве мере су поготово важне на локалитетима на којима је оморица готово нестала као што је резерват природе „Црвени поток“. У резервату природе, „Црвени поток“, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и Биолошким факултетом, урадиће се програм активне заштите станишта оморице. Наставиће се са применом активних мера заштите, односно вештачкој обнови природне популације на простору шумо тресаве „Црвени поток“, садницама оморице или сетвом семена из природних популација оморице.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 400.000,00 динара
Сопствена средства(накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.2. Мониторинг ливадских и влажних типова станишта

Наставиће се са успостављањем мониторинга типова станишта, у складу са *Правилником о критеријумима за издајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта* ("Службени гласник РС", бр. 35/201).

Током периода 2015 - 2019. година, идентификоване су тачке за праћење одређених типова травних станишта. Обзиром на проширење граница, неопходно је даље вршити идентификацију тачака за мониторинг станишта из категорије Ц Травна станишта, затим идентификовати тачке за мониторинг у категорији Д2 Сипари, Д3 Суве стене и клифови, Д5 Влажне стене и клифови, Е Мочваре и тресаве.

У планској, 2021. години приоритет за праћење су и даље влажна станишта (Е Мочваре и тресаве) и ливаде кошанице, пошто се у овим категоријама налазе приоритетна станишта за заштиту на подручју наше земље, а такође и у склопу европске мреже НАТУРА 2000. Планирана је и припрема каталога типова станишта НП Тара значајних за Србију, али и Европску унију. Каталог ће садржати:

- Преглед свих регистрованих Натура 2000 типова станишта,
- Детаљни описи станишта,
- Списак локалитета на којима су ови типови станишта регистровани,
- Листе регистрованих врста унутар ових типова станишта,
- Фотографије типова станишта и главних едификаторских врста,
- Фактори угрожавања, предози мера и даљих активности на очувању.

Спровођење наведене активности захтева ангажовање стручних институција и активност је планирана из средстава субвенција Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00. динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства(накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.3. Мониторинг флоре

Праћење флоре вршиће се кроз праћење кључних врста биљака за Тару. Током протекле године, успостављени су оквири и дате смернице за праћење одређеног броја врста. То су пре свега строго заштићене врсте и ендемичне врсте. Приоритет за праћење су ендемичне врсте.

1.3.3.1. Праћење строго заштићених врста орхидеја

Наставак започетих активности на мониторингу орхидеја (Orchidaceae), уз бележење свих неопходних параметара који су значајни, како карактеристика станишта, тако и бројност самих орхидеја, стања њихових популација, актуелних и потенцијалних фактора угрожености. Породица орхидеја чије су врсте углавном заштићене и строго заштићене посебно се обрађује.

У склопу ове активности израдиће се фото збирка констатованих врста орхидеја и њихових станишта. Наставља се и припрема публикације о орхидејама НП Тара, за одређени број врста и подврста орхидеја био би припремљен текст (опис врсте, период цветања, станиште и екологија, распрострањење на подручју НП Тара). Публикација је замишљена као кратак водич орхидеја НП Тара.

Спровођење активности захтева ангажовање стручних институција и за наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства(накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.3.2.Мониторинг маховина тресетница

У оквиру мониторинга флоре, посебна и циљана активност је мониторинг стања популација тресетница (више врста) које су строго заштићене и налазе се на листи Берн конвенција, Хабитат Директиве у резервату Црвени поток. Праћење виталности тресетница, путем еко-физиолошких и биохемијских параметара по вегетацијским сезонама (рано пролећна, летња и касно јесења):

- утврђивање оптималности услова у којима врсте расту (да ли су услови оптимални или субоптимални) и какво је опште физиолошко стање популација на Црвеном потоку,
- утврђивање стања популација (стабилна, опадајућа или растућа), као и мониторинг одабраних плот површина током више година, кроз праћење тест површина постављених у лето 2019.године,
- утврђивање цензуса популације, комбинацијом метода унапред одабраног константног трансекта и квадрата.

Спровођење активности, захтева ангажовање стручних институција и за наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.3.3.Ревитализација популације српске режухе

Настави ће се активност на праћењу српске режухе *Cardamine serbica* Pansic на њеном једином преосталом локалитету на подручју наше земље. То је иначе један од два локалитета на свету где је до сада пронађена врста. Активност ће се спроводити у складу са условима заштите природе бр.022-1890/2 од 21.09.2017. године.

Поред тога, настави ће се и са активним мерама заштите у смислу јачању популације и ревитализације. У претходној години је сакупљено мало семена, па је неопходно наставити сакупљање семена и утврђивање могућности клијања.

У току 2021.године планира се спровођење следећих активности у оквиру пројекта ревитализације популације Српске режухе (*Cardamine serbica*):

- теренска истраживања популација Српске режухе у Националном парку Тара,
- компаративна истраживања еколошких параметара познатих и потенцијалних станишта врсте,
- сакупљање биљног материјала на терену за морфо-анатомске и молекуларне анализе,
- сакупљање зрелих плодова/семенки из одабраних популација за потребе успостављања банке семена и *ex situ* заштите,

- детаљно проучавање еколошких параметара популације српске режухе (дистрибуција, бројност, фенолошке особености, удео цветалих јединки, опште стање и др.),
- теренско посматрање и сакупљање инсеката ради проучавања екологије опрашивања српске режухе и утврђивање присуства евентуалних инсеката „штеточина“;
- лабораторијска истраживања,
- *ex situ* гајење биљака за потребе очувања и припрема будућих јачања природних популација.

За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 250.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 250.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.3.4. Формирање базе података о флори Националног парка

Планирано је комплетирање података о флори заштићеног подручја, дигитализација постојећег хербаријума Националног парка Тара и формирање базе података у ГИС технологији. Наведена активност спроводиће стручне службе уз коришћење адекватне опреме.

За наведену активност, набавку два рачунара планирана су средства субвенција из Министарства заштите животне средине у износу од 150.000 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 150.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 50.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.4. Мониторинг гљива

Основни циљ мониторинга гљива, са једне стране, је заштите угрожених врста гљива, кроз очување станишта и сагледавања те компоненте њиховог опстанка, а са друге кроз управљање популацијама, одређивање приоритета заштите. За наведену активност неопходно је ангажовање стручних институција и финансијска подршка Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара.

1.3.4.1. Заштита ендемичне врсте гљиве *Tuber petrophilum* Milenković

Започеће се са обележавањем локалитета која су станишта врсте *Tuber petrophilum*, тартуфи у ужем смислу, подземној гљиви из рода *Tuber*. Ова врста, разликује од свих осталих тартуфа по својој екологији и типу станишта, расте у пукотинама кречњачких стена у планинским шумама букве са јелом и смрчом. Ради очувања врсте, локалитети на којим је регистрована наведена гљива, не могу бити предмет коришћења.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 300.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара.

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.5. Мониторинг фауне

У склопу мониторинга фауне, прати се више група организама. Наставља се са праћењем одабраних врста сисара, циљних врста птица, као и миграција птица, затим од бескичмењака Панчићев скакваци који има статус ЕН у Црвеној Књизи Orthoptera. Приоритетне врсте за праћење су строго заштићене врсте, али и врсте које се сматрају кључним врстама у екосистемима националног парка. У складу са “Смерницама за управљаче заштићених подручја за збрињавање и рехабилитацију строго заштићених и заштићених врста животиња” спроводиће се мере за збрињавање заштићених врста животиња, пре свега сисара и птица на подручју парка.

1.3.5.1. Праћење одабраних врста сисара

У складу са активностима претходних година приоритет за праћење представљају велике звери. У зависности од одабране врсте, примењиваће се и различите методе за праћење.

Праћење стања путем примене фотозамки представља савремену неинвазивну методу за проучавање животиња. Велики значај има и чињеница да поред медведа, радом камера, забележена је и активност низа других врста.

Током претходних година праћено је телеметријски 15 јединки мрког медведа. Тренутно се прати само једна мушка јединка чија огрлица има могућност да престане са радом током године. Како би се одржао континуитет у праћењу, потребно је набавити огрлицу, извршити обележавање једне јединке мрког медведа GPS -GSM огрлицом и наставити са праћењем, користећи методу телеметрије. Сателитским праћењем добија се велики број података о екологији мрког медведа.

За наведену активност, планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 600.000,00 динара за ангажовање стручне институције.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 600.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 160.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.5.2. Праћење Панчићевог скакавца (*Pyrgomorphulla serbica*)

Мониторинг Панчићевог скакавца (*Pyrgomorphulla serbica*) спроводи се већ две године на подручју парка. Током овог период дошло се до значајних података који указују на другачију екологију врсте него што је претходним истраживањима утврђено. Строго заштићена врста Orthoptera је реликтна и ендемична и значајна је за очување на подручју Националног парка Тара. За разлику од неких других врста које се могу и у вештачким условима одржати, код ове врсте животиња је то немогуће. Проблем са стаништима ове угрожене врсте што се махом налазе на подручју II и III степена заштите, значајни локалитети налазе се на земљишту приватне својине, где се врши коришћење шума. За нове локалитете ове врсте примениће се систем праћења.

За наведену активност неопходно је ангажовање стручних институција и финансијска подршка Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите

Извршиоци:

Стручне институције

животне средине: 300.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Предузеће

1.3.5.3. Мониторинг птица

Праћење циљних врста птица биће вршено методама: цензуса у тачки, трансеката, прстеновања. Наведена активност биће обављана у складу са постављеним оквирима из 2013. године. Приоритетне циљне врсте за праћење су: гађаста кукумавка (*Aegolius funereus*), мала сова (*Glaucidium passerinum*), дугорепа сова (*Strix uralensis*), планински (*Dendrocopos leucotos*), тропрсти детлић (*Picoides tridactylus*) и врстама које се налазе на листи НАТУРА 2000. Праћење циљних врста птица биће вршено методама: цензуса у тачки, трансеката, прстеновања. Гнездеће територије врста дефинисане су претходним периодима истраживања.

Поред утврђених локација и трансеката врши ће се и истраживање других делова националног парка које потенцијално могу пружити одговарајуће станишне услове за ове врсте. Осим циљних врста, током мониторинга региструју се и друге врсте птица, посебна пажња се посвећује строго заштићеним врстама и врстама које се налазе на листи НАТУРА 2000. Посебно је значајна примена већ уведене методе прстеновања у периоду миграција птица, чиме се долази до нових података за различите врсте птица.

Да би се спроводила активност мониторинга фауне птица, неопходно је наставак активности стручних организација. За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00 динара за ангажовање стручних организација.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне организације
Предузеће

1.3.5.4. Мониторинг дневних лептира

У циљу утврђивања основе за праћење циљних врста дневних лептира, спровешће се теренска истраживања којим би утврдили почетак активности и сезонски аспекти фауне дневних лептира. Пошто су литературни подаци о дневним лептирима Таре врло оскудни, извиђањем терена и рекогностицирање станишта утврдило би се тачно време појављивања првих јединки. У плану је да се од прикупљених података припреми и публикација о дневним лептирима Таре.

За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 150.000,00 динара за ангажовање стручних организација.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 150.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне организације
Предузеће

1.4. Мониторинг климе

Захваљајући постављеним метеоролошким станицама на Митровцу и Предов Крсту, континуирано се прате климатски показатеља Таре. Метеоролошке странице су аутоматске и

садржи сензоре за мерење температуре, влажности ваздуха, количине падавина, соларне радијације, правац, брзину ветра, влажности и температуре земљишта.

Прате се и подаци са постављање кишомерне станице на Калуђерским Барама, за праћење слива реке Раче, а у оквиру пројекта „Успостављање система одбране од поплава у прекограничном региону Србије и Босне и Херцеговине“. Пројекат партнерски реализују општине Ужице, Бајина Башта и Вишеград у циљу благовременог обавештавања релевантних служби задужених за управљање ванредним ситуацијама у Општини Бајина Башта.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.5. Мониторинг вода

Праћење квалитета површинских вода спроводиће се у складу са „Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода“. Параметри који су предмет праћења су биолошки и физичко-хемијски параметри који су од значаја за дефинисање категорије површинских вода, а које је могуће спровести са постојећом лабораторијом.

Праћење квалитета врши ће се на утврђеним локалитетима површинских вода, на водотоковима и на акумулацијама у парку. Акумулација Перућац ће се интензивније пратити у летњем периоду. Неопходна је набавка средстава које се односе на одржавање постојеће лабораторије.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.6. Мониторинг спелеолошких објеката

Валоризација и инвентаризација спелеолошких објеката на подручју парка је од великог значаја. Наставиће се сарадња са Друштвом истраживача “Владимир Мандић Манда” из Ваљева на спелеолошких истраживању подручја Јагоштице и и Преовог Крста, посебно Јаме код Чехове куће, као значајног објекта геоморфолошког наслеђа.

Планирана средства:

Сопствена средства: 40.000,00 динара

Извршиоци:

Стручн.инст.
Предузеће

1.7. Мониторинг геонаслеђа

Републички геолошки завод спроводи активности на геолошком и геоморфолошком истраживању подручја планине Таре. Резултати истраживања, биће валидни и значајни за Геопарк Стари Влах, коме припада Национални парк Тара.

На простору Националног парка Тара, као феномени геопарка, налази се Перућачко врело и водопад Пеућац, кањон Дрине, потом Јама код Чехове куће.

Планирано је уређење гео стаза за интерпретацију и едукацију на терену и то на Калуђерским Барама и Митровцу.

Планирана средства:

Сопствена средства: 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

У току године, на свим манифестацијама, сајамским наступима, презентацијама, организованим посетама, промовисаће се и културно-историјске вредности Националног парка, посебно манастир Рача и некрополе стећака у Перућцу и Растиштима као посебна вредност са УНЕСКО-ве листе светске културне баштине.

Поставиће се нове информативне табле о археолошким налазиштима у Перућцу и Растиштима и Заовинама.

Наставиће се са активностима на археолошком истраживању у Заовинама и на средњовековном споменику Солотник у сарадњи са Општинском управом Бајина Башта.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 150.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3. Управљање посетиоцима

3.1. Рад у Центрима за посетиоце

Наставиће се одржавање постојећих центара за посетиоце, кроз одржавање и обнову постојећих изложбених поставки. Рад у Центрима за посетиоце у Бајиној Башти и на Митровцу подразумева пружање информација посетиоцима у оквиру инфо пулта, пријем посетилаца и одлазак у обилазак парка, продају сувенира и услуга попут „шумског биоскопа“, издавања бицикала, кајака и сл.

Због повећаног обима посла и ради продужавања радног времена током летње сезоне, ангажују се додатно запослени радници. Планирана је набавка нових бицикли и опремање објекта Центар за посетиоце Митровац видео надзором.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 6.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.2. Штампање материјала намењеног посетиоцима

За потребе информисања посетиоца планирана је израда штампаног пропагандног, едукативног и информативног материјала:

- Проспект Националног парка Тара,
- Планинарско-туристичка карта,
- Проспекти кампа ренцера, водич за флору, туристичке понуде, флајери,
- Радни листови „Чувари природе“,
- Улазнице у центре за посетиоце и резерват природе, у заштићено добро,
- Остали промотивни материјал.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 600.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.3. Изградња објекта „улазних капија“- Калуђерске Баре

У циљу управљања посетиоцима и контроле уласка моторних возила у заштићено добро, планирана је изградња објекта, тз „улазне капије“ на Калуђерским Барама. У процесу израде пројектне документације, неопходна је и израда урбанистичког пројекта катастарске парцеле на којој ће се градити објекат.

За спровођење наведене активности планирана су средства суфинансирања у износу од 4.000.000,00 динара од Министарства заштите животне средине, за изградњу једног објекта „улазне капије“.

Планирана средства:

Министарство заштите животне
средине - субвенције: 4.000.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 1.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.4.Уређење ентеријера „улазне капије“-

Извршиће се уређење ентеријера у објектима „улазних капија“ у Перућцу и Калуђерским Барама са неопходним елементима , инфо пултом и полицама.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 200.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.5. Реконструкција објекта у Лукама у Заовинама“

У сарадњи са општином Бајина Башта, у Заовинама, започеће се са пројектом реконструкције објекта, старе школа у Лукама, у објекат намењен посетиоцима информативног карактера.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 2 .500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.Управљање природним ресурсима

4.1.Задаци и активности на заштити и управљању шумама

4.1.1. Заштита шума од сушења

Активности на заштити шумских екосистема вршиће се кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посеба активност на заштити шума одвијаће се кроз мониторинг инсеката односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом феромонских клопки. Активност се спроводи на постављеним клопкама у државним шумама (930 комада) и и приватним шумама (50 комада) и финансира се из Бусетског фонда за шуме.

Такође, планирана је активност на праћењу штеточина на лишћарима, губара и мразовца.

У циљу праћења бројности штеточина, као и откривање симптома болести у храстовим и буковим шумама, постављена су два огледна поља (61-а ГЈ „Комуналне шуме“, 13-а МЗ „Рача“). Периодично према календару развића штеточина, вршиће се мониторинг на огледним пољима, евидентира се присуство штеточина, односно пратити здравствено стање састојина.

Планирана средства:

Управа за шуме: 4.350.000,00 динара
Сопствена средства: 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.1.2. Нега и обнављање шума

Активност на нези и обнављању шума подразумевају неговање засада и пошумљених површина, пошумљавање голети и површина насталих процесом сушења шума, као и сакупљање семена и производња садног материјала.

Планирани су радови на нези засада, кроз радове на окопавању, прашењу и уклањање конкурентске вегетације на површини од 6,14 ха, више пута у току године:

- ГЈ „Заовине“ одељење 2б -1,6 ха,
- ГЈ „Тара“ одељење 9-а – површине 1,42 ха,
- ГЈ „Тара“ одељење 166-а –површине 1,67 ха,
- ГЈ „Звезда“ одељења 32б и 30а на укупној површини од 1,45 ха.

У току 2021. године извршиће се два здравствена прегледа регистрованих семенских објеката и шумских расадника „Калуђерске баре“ и „Луг“ за производњу репродуктивног материјала шумског дрвећа (семена, садница). У регистрованим расадницима, наставиће се школовање шумског и декоративног садног материјала.

Вршиће се сакупљање, дорада и стављање у промет репродуктивног материјала семена четинарских и лишћарских врста, у зависности од уroda семена, а за потребе обнављања шума.

Планирана средства:

Управа за шуме: 150.00,00 динара
Сопствена средства: 7.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.2.3. Планирање и уређивање шума

Активности на уређивању шума односе се на примену контролног метода и тоталног премера састојина у ГЈ „Звезда“ у циљу израде Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Звезда“ за период важења 2022-2031. година.

Поред наведених активности, вршиће се и ажурирање електронске базе јавне својине корисника, ажурирање катастарских података и графичких приказа катастра, геодетско снимање и обележавање граница поседа.

У циљу спровођења наведених активности поред запослених, неопходно је ангажовање лица шумарске струке на повременим пословима, као и повремених радника на таксацији шума. За ангажовање повремених радника на таксацији са превозом, потребна су средства у износу од 2.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Сопствена средства: 7.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.1.4. Коришћење шума

Активност на коришћењу шума обухвата спровођење годишњих редовних планова сеча обнављања и плана проредних сеча, у складу са основама газдовања шумама у државним шумама и обављање стручно- техничких послова у приватним шумама у складу са Програмом газдовања шумама сопственика за период 2012-2021.година.

На основу извршене дознаке за 2021.годину (46.599 м³) по плану сеча обнављања и плану проредних сеча, планирана је производња дрвних сортимената од 39.864 м³ нето дрвне запремине. Очекује се и случајни принос (сушење шума и ветроизвале), у износу до 5.000 м³ кроз санитарне-узгојне захвате. Планирани трошкови услуга на коришћењу шума (сеча, израда и извоз сортимената) износе 56.397.735,00 динара. Део активности на коришћењу шума, управљач спроводи са својим људским и материјалним ресурсима.

Вршиће се и стручни послови на газдовању приватним шумама, у складу са Програмом газдовања шумама сопственика за период 2012-2021.година, односно планираним активностима за 2021.годину. На основу Годишњег плана газдовања шумама сопственика за територију општине Бајина Башта за 2021.годину, планирана је дознака од 22.379,22 м³ и подела шумских садница за пошумљавање на површини од 13 ха. За стручно техничке послове у приватним шумама планирана су Буџетска средства у износу од 4.500.000,00 динара.

Планирана средства:

Буџет РС-Управа за шуме: 4.500.000,00 динара

Сопствена средства: 126.397.735,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.2.Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

4.2.1. Активности на заштити ловне фауне

Активности на заштити ловне фауне спроводиће се на основу Годишњег плана газдовања ловиштем за ловну 2020/2021. годину, усаглашеног са средњорочним планом- Ловном основом за ловиште „Тара“ за период 2017-2026.годину. Управљање популацијама ловних врста дивљачи у 2021. години првенствено се односи на утврђивање бројних стања дивљачи по врстама, праћења јеленске дивљачи која се појавила као нова врста, планирање развоја популације дивљачи у току ловне године, план набавке и утрошка хране и план одстрела.

На основу утврђеног бројног стања дивљачи по врстама (дивокоза процена 380 јединки, срна - 480 јединки, дивља свиња - 80 јединки, вук - 10 јединки и лисица - 80 јединки), кроз Годишњи плана газдовања ловиштем за ловну 2020/2021.годину, планирање су активности и мере на заштити и унапређењу стања популација кроз прихрану дивљачи, заштиту и контролу популације, односно планирани одстрел.

У циљу регулисања популацијама, планиран је одстрел је дивокоза 48 јединки, срна 82, дивља свиња 50 јединки, вук 4 јединке и лисица 25 јединки.

Заштита неловних врста дивљачи (дивља мачка, куна белица, јазавац, сиви пух, лисица, веверица, мрки твор, сврака, голуб, јастреб, препелица, сива ворана, дивља патка, велики корморан, сива чапља) одвијаће се кроз активности у циљу спречавања узнемиравања јединки, уништавања станишта и противзаконитог коришћења.

Посебне мере заштите спроводиће се на строго заштићеним врстама: мрки медвед, видра, јаребица камењарка и лештарка. Стање наведених врста је на оптимуму, чак и нешто више од оптимума у неким периодима године (мрког медведа) обзиром на радијус кретања.

Наставиће се са започетим активностима на:

- пројекту “Унапређење газдовања популацијама дивокозе *Rupicapra rupicapra* / у ловишту Тара” наставком теренских истраживања и праћењем популационих група у стаништима дивокозе. Планирано је и хватање 10 јединки дивокоза и транслокација на друга станишта Србије.

Планирана је и набавка теренског возила за потребе службе, као и хладњача за дивљач из средатава Буџетски фонд за ловство-Управа за шуме.

Планирана средства:

Буџетски фонд за ловство-Управа за шуме: 2.000.000,00 динара
Сопствена средства: 8.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.2.2. Активности на заштити риболовних вода

Риболовним водама Националног парка Тара, управљаће се на основу Годишњег програма унапређења рибарства за 2021. годину, усаглашеног са Програмом управљања рибарским подручјем “Националног парка Тара” за период 2013-2022. година. У планској години није планирано порибљавање. Вршиће се мониторинг фауне рибе и теренске активности на припреми средњорочног Програм управљања рибарским подручјем “Националног парка Тара” за период 2023-2032. година, ангажовањем стручних институција, планирана су средства у износу од 800.000,00 динара.

Планирана средства:

Сопствена средства: 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетне задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

Приоритетни научно истраживачки радови су:

1. Праћење миграције птица и слепих мишева трајним обележавањем алуминијским прстеновима - пројекат реализује Природњачки музеј Београд. Вишегодишњи пројекат, по дозволи број 353-01-1842/2014-17,
2. Наставља се и пројекат праћења популације медведа помоћу електронских огрлица пројекат “Мониторинг популације мрког медведа”-Биолошки факултет и WWF- светски фонд за природу,
3. Истраживање *Nematoda* на свим стаништима у Националном парку Тара- Пољопривредни факултет Београд, пројекат је вишегодишњи и део је докторске дисертације,
4. Генетска истраживања оморике - Биолошки факултет, Биолошки институт и Институт за шумарство,
5. Истраживања генетских својстава букве - део докторске дисертације Шумарски факултет,

6. Праћење стања шума на биоиндикацијским тачкама-Институт за шумарство-Београд,
7. Примена фунгицида у заштити шума - Шумарски факултет,
8. Истраживачки рад „Дијагностика комплекса природних непријатеља најважнијих поткорњака смрче *Ips tyrographus* i *Pityogenes chalcographus* и утврђивање најбољег модела заштите у шумским комплексима Националног парка Тара“-Институт за шумарство - Београд,
9. Праћење стања пребирних шума и оморице –Шумарски факултет,
10. Пројекат технолошког развоја“ Адаптација и одрживо коришћење шума у циљу смањења негативних последица екстремних промена климе“- Институт за низијско управљање шумама и животну средину - Нови Сад.

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

1. Планирање

1.1. Легализација објеката

У складу са започетим активностима на озакоњењу сопствених објеката, извршиће се започети поступак легализације за објекте на Предовом Крсту, Омару, Батури, Митровцу, Рачанској Шљивовици и Калуђерским Барама (укупно 11 објеката).

Израђени су пројекти изведеног стања, очекује се завршетак активности на озакоњењу објеката.

Планирана средства:

Сопствена средства: 200.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2. Примена Плана детаљне регулације обале језера Перућац

У сарадњи са Општинском управом Бајина Башта и ХЕ „Бајина Башта“, приступиће се усвајању и имплементацији Плана детаљне регулације обале језера Перућац, на потезу од бране у Перућцу до ушћа Дрвенте у Дрину.

Планирана средства:

Средства ХЕ „Бајина Башта“

Извршиоци:

Остали субјекти

1.3. Израда Плана детаљне регулације обале језера Заовине

У складу са Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Тара, приступиће се изради Плана детаљне регулације обале језера Заовине.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2. Изградња и инвестиције

2.1. Инвестиције на објектима Предов Крст

2.1.1. Замена кровне покривке на објекту управне зграде Предов Крст

На постојећем објекту управне зграде – лугарнице Предов Крст, планирана је замена кровне покривке од шиндре са покривком од црепа, тамне боје.

У циљу санације планинарског дома Предов Крст, извршиће се санација фасаде кроз облагање објекта са дрвеним полуоблицама и израда пројекта унутрашњег уређења ентеријера.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 1.750.000,00 динара
Сопствена средства (остала) : 650.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

2.1.2. Уградња пречишћивача за отпадне воде за објекте на Предовом Крсту

За потребе радне јединице на Предовом Крсту, управне зграде и планинарског дома, планирана је набавка и уградња пречишћивача за отпадне воде, са изградњом канализационе мреже од објекта до пречишћивача.

За наведену активност планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине у износу од 1.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 1.000.000,00 динара
Сопствена средства (накнада и остала) : 400.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

2.2. Инвестиције на објектима Митровац

2.2.1. Реконструкција планинарског дома Митровац - III и IV фаза грађевинских радова

У складу са пројектом, наставиће се са грађевинским радовима - III фаза грађевинских радова (ентеријер - молерски радови, подови, унутрашња столарија, санитарије као и машинске инсталације) који су започети 2020. године и IV фаза реконструкције Планинарског дома Митровац у виду опремања ентеријера објекта.

За наведену активност планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине у износу од 1.000.000,00 динара и Министарства трговине, туризма и телекомуникације у износу од 10.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 1.000.000,00 динара
Министарства трговине, туризма
и телекомуникације: 10.000.000,00 динара
Сопствена средства (накнада и остала) : 1.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.1.1. Замена кровне покривке на објекту Центра за посетиоце на Митровцу

Планиране су инвестиције у Центру за посетиоце на Митровцу, у виду замене кровне покривке од шиндре, која је дотрајала са покривком од црепа.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 600.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.3. Инвестиције на објекту Едукативног центра Рачанска Шљивовица

Едукативни центар Рачанкса Шљивовица, реконструисан је и опремљен 2006. године за потребе одржавања Кампа младих чувара, школе у природи, мањих семинара и едукативних радионица. Планирана је санација и обнављање постојећег намештаја у објекту, санација мокрих чворова, подова, столарије и набавка котла на пелет.

Такође, планирано је и уређење простора, асфалтирање приступ око објекта са дрвеном надстрешницом и уређеном чесмом са водом за пиће. Наведена инвестиција, финансираће се из средстава субвенција Министарства заштите животне средине у износу од 2.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите

животне средине: 2.000.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 500.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

2.4. Инвестиције управна зграда

У управној згради, планирано је опремање пословног простора у докупљеном делу зграде са радним столовима, столицама и осталим канцеларијским намештајем, као и одржавањем постојећег намештаја и простора.

Планирана средства:

Сопствена средства: 1.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.5. Пројектовање, изградња и одржавање путева

Пројектовање, изградња и одржавање путева је редовна активност на реконструкцији шумских путева у свим газдинским јединицама, који су у функцији газдовања шума и суфинансирају се из Буџетског фонда за шуме, преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме.

Извршиће се планирана санација постојећих путева у дужини од 20,2 км:

- Пут "Предов Крст - Чехова кућа",
- пут "Предов Крст - Мала Батура",
- пут "Митровац - Горушица"
- пут "Брањевина-Гребен".

Вршиће се и одржавање, реконструкција и санација постојећих шумских и локалних путева.

Планирана средства:

Управа за шуме: 10.718.000,00 динара
Сопствена средства: 5.000.000,00 динара
Средства других субјеката: 10.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.6. Пројектовање, изградња и одржавање локалних асфалтних путева

Планирана је израда пројекта за санацију асфалтног пута “Седаљка – Предов Крст” и “Митровац – Бањска стена”. Такође, планиран је почетак радова на санацији асфалтног пута “Седаљка – Предов Крст” и то од Предовог Крста према Седаљци.

На простору Националног парка Тара, ХЕ „Бајина Башта“, планирала је завршетак реконструкција пута: „Перућац - Дервента“.

У складу са урађеним пројектом и добијеном дозволом, планирано је асфалтирање пута „Митровац-Секулић,, из Буџетских средстава, а преко Општинске управе Бајина Башта.

Планирана средства:

Сопствена средства : 11.000.000,00 динара
Средства других субјеката: 120.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.7. Набавка радних машина, теренских возила, алата и опреме

Набавка радних машина, теренских возила, алата и опреме односи се на набавку шумског трактора, два теренска возила, моторних тестера за потребе газдовања шумама, радних алата за стручне службе за потребе газдовања шумама.

За потребе стручних служби планирана је набавка неопходне опреме (компјутери, штампачи, фото апарти, двогледи и слично)

Планирана средства:

Сопствена средства: 25.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3. Уређење простора

3.1. Шетне стазе

Шетне стазе су значајни елементи уређења простора и врло значајна туристичка инфраструктура, планирана је изградња и одржавање шетних стаза:

- Шетна стаза „Совина учионица“- одржавање мобилијара,
- Шетна стаза у Јагоштици, видиковац Јагмила,
- Шетна „Јаревац“ – замена мобилијара и информативних табли, реновирање моста,
- Шетна стаза „Рача“- замена дотрајалих ограда, мостића, клупа, столова и информативних табли.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 1.500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.2.Изградња и одржавање мобилијара на излетиштима и видиковцима

Изградња и одржавање мобилијара на излетиштима и видиковцима односи се на замену крова на две надстрешнице на Митровцу, израда нове надстрешнице на Соколини, израда нових и замена дотрајалих информативних табли и мобилијара на Предовом Крсту, Митровцу, Шљивовици, Соколини, Ослуши и на Калуђерским Барама.

Планирана је набавка и постављање ознака парка на јарболима на Митровцу, код управне зграде у Бајиној Башти и на „улазној капији“ Перућац.

За наведену активност планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара, за набавку и постављање јарбола и ознака заштићеног подручја.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 300.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 700.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1.Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности

1.1.Информативно-пропагандне активности

Вршиће се континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, промоција јубилеја – 40 година постојања парка, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активности у парку, еко кампови и друго).

За медијско приказивање, односно снимање свих догађаја по захтеву управљача и емитовање на локалној телевизији и у локалним новинама, планирана су средства суфинансирања из Министарства заштите животне средине - у износу од 300.000,00 динара.

Информативна активност огледаће се и кроз израду и редовно ажурирање Информатора о раду, ажурирање сајта Предузећа.

Планирана средства:

Министарство заштите животне
средине - субвенције: 300.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 400.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2.Штампање промотивног материјала

Штампање пропагандног материјала је редовн апромотивна активност. Планирано је штампање:

- Кесе, фасцикле, блокови, календари,
- Постери, разгледнице,

- Штампа монографије Националног парка Тара (штампа из средстава суфинансирања Министарво заштите животне средине),
- Остали промотивни материјал.

За штампање Монографије Националног парка Тара која се темељи на стручној основи израђеној од стране Завода за заштиту природе Србије, планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине - у износу од 500.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 500.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 400.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.3. Едукативно-промотивне активности

Управљач Националног парка спроводи низ едукативно - промотивних активности, самостално или у сарадњи са другим заинтересованим организацијама, углавном удружењима и невладиним организацијама. Планиране су :

- Периодичне мултимедијалне презентације у Центрима за посетиоце на Митровцу и Бајиној Башти,
- Обележавање јубилеја - 40 година постојања Националног парка Тара, планирана средства у износу од 700.000,00 динара,
- За потребе обележавање јубилеја, планирано је снимање филма о 40 година постојања заштићеног подручја - националног парка, планирана средства суфинансирања из Министарства заштите животне средине - у износу од 550.000,00 динара,
- Сезонске теренске презентације за групне посете на локалитету „Тепих ливада“,
- Програми за туристичке групе на подручју парка,
- Периодичне презентације Националног парка Тара у земљи и иностранству,
- Обележавање еколошких датума,
- Учешће на сајмовима,
- Организација Фото сафарија „Тара 2021“,
- Програм посматрања медведа,
- Организација едукативног кампа -"Камп младих чувара",
- Подршка организацији планинарске трке са препрекама „Трибалион“,
- Подршка организацији планински ултра маратон „Тара ултра маратон“ и сл.
- Подршка организацији „Летње школе дизајна“,
- Подршка организацији „Ликовна школа Тара-2021“,
- Подршка спортско рекреативним камповима и кампу „Асоцијације Сви за спорт“,
- Подршка и осталим едукативним и промотивним камповима на простору НП Тара.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 1.500.000,00 динара
Министарство заштите
животне средине: 550.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

VII. САРАДЊА УПРАВЉАЧА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

1. Сарадња са локалним заједницом и осталим корисницима парка

Сарадња са локалном заједницом одвијаће се кроз све већу заступљеност локалне заједнице и заинтересованих субјеката за развојне и одрживе пројекте. Формирањем Савета корисника парка и улазак заинтересованих субјеката, остварена је сарадња са локалном заједницом.

Сарадња ће се одвијати и са другим значајним субјектима на територији Националног парка Тара, посебно у решавању проблема комуналних питања и инфраструктурних пројеката, коа и у организацији спорстско-рекреативних и промотивних манифестација.

Посебна сарадња одвија се са удружењима и невладиним органиацима, које се баве едукацијом младих, локалног становништва и промоцијом заштићених вредности.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 3.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

Други корисн.

2. Међународна сарадња, сарадња са другим заштићеним подручја Србије и осталим институцијама

Сарадња између паркова и заштићених добара вршиће се у оквиру Асоцијације паркова и заштићених добара и Асоцијацији паркови Динарида, посебно на обуци, размени искустава, заједничким прекограничним пројектима.

Пројекти у току:

1. Имплементација пројекта "Заштићена подручја за природу и људе" (Protected Areas for Nature and People) Светског фонда за заштиту природе који се финансира од стране Шведске агенције за обнову и развој (SIDA), сарадња са Светским фондом за природу – WWF-, односи се на рад са Саветом корисника и едукација из области прилагођавања на климатске промене.

2. Програм „Сестрински паркови“- меморандумом о сарадњи са Националним парком „Блек Кењон“, Колорадо, САД, планирана је узајамна посета чувара између Националног парка Тара и Националног парка Црни Кањон у САД-у.

3. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, завршиће се Монографија Националног парка Тара, базираној на стручној процени стања вредности Националног парка Тара од стране Завода за заштиту природе Србије (припрема текста, фотографија, рецензија, превод и припрема за штампу) и штампа саме монографије од стране управљача.

4. Заједнички пројекат “Древне и нетакнуте букове шуме Карпата и других региона Европе“ са Заводом за заштиту природе Србије, а подржан од Министарства заштите животне средине на номинацији два локалитета у првом степену заштите (“Клисурска Рача” и “Звезда”) са буковим састојинама за УНЕСКОВ-у листу светске природне баштине.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Извори потребних средстава су:

динара

1. Прихода које оставује Предузеће од обављања делатности-----	342.260.000,00
2. Приход од накнада за коришћење вредности парка -----	40.850.000,00
3. Наменска средства из Буџета Републике Србије-----	73.578.000,00
3.1. Министарство пољопривреде, шумарства и водоп.-Управа за шуме -----	37.218.000,00
3.1.1. Стручни послови у шумама сопственика-----	4.500.000,00
3.1.2. Суфинансирање из Буџетског фонда за шуме-----	30.718.000,00
изградња шумских путева-----	10.718.000,00
биолошки радови(нега засада) -----	150.000,00
заштита шума (набавка феромона и мониторинг)----	4.350.000,00
противпожарна заштита (возило)-----	15.500.000,00
3.1.3. Суфинансирање из Буџетског фонда за ловство-----	2.000.000,00
3.2. Министарство заштите животне средине: ---	26.360.000,00
3.2.1. Суфинансирање Програма управљања-----	26.360.000,00
3.3. Министарство трговине, туризма и телекомуникације: -----	10.000.000,00
4. Средства из донације-----	
5. Средства других корисника-----	120.000.000,00.
Укупна средства управљача (1 - 4) -----	456.688.000,00 динара
Укупна средства за реализацију програма (1- 5) -----	576.688.000,00 динара
Укупан расход -----	433.853.600,00 динара.

Јавно предузеће “Национални парк Тара“

директор

Драгић Караклић- дипл.инг.шум

САДРЖАЈ

I УВОД-----	1
II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА-----	1
III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ-----	2
1.Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима-----	2
1.1. Чување подручја-----	2
1.2. Одржавање подручја-----	3
1.3. Праћење стања природних вредности-----	5
1.4. Мониторинг клима-----	9
1.5.Мониторинг вода-----	9
1.6.Мониторинг спелеолошких објеката-----	9
1.7. Мониторинг геонаслеђа-----	9
2.Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима-----	9
3.Управљање посетиоцима-----	10
3.1. Рад центара за посетиоце-----	10
3.2. Штампање материјала намењеног посетиоцима-----	10
3.3.Уређење музеја „Др Јосиф Панчић“-----	10
3.4. Изградња „улазних капија“- Калуђерске Баре-----	11
4.Управљање природним ресурсима-----	12
4.1.Задаци и активности на заштити и управљању шумама-----	12
4.2.Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном-----	14
IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА-----	15
V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА-----	16
1.Планирање-----	16
1.1. Легализација објеката-----	16
1.2. Израда Плана генералнеа регулације Перућац-----	16
1.3. Израда Пеосторног плана подручја НП Тара-----	16
2.Изградња и инвестиције-----	17
2.1. Инвестиција на објектима Предов Крст-----	17
2.2. Инвестиција на објектима Митровац-----	17
2.3. Инвестиција Калуђерске Баре-----	18
2.4. Инвестиција управна зграда-----	19
2.5.Пројектовање,изградња и одржавање -----	19
2.6.Набавка радних машина и возила-----	19
3.Уређење простора-----	19
3.1. Шетне стазе-----	19
3.2. Уређење видиковаца и излетишта -----	20
3.3. Израда информативних табли -----	20
VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА-----	21
1.Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности-----	21
1.1.Информативно-пропагандна активност-----	21

1.2.Штампање промотивног материјала-----	21
1.3. Едукативно промотивна активност-----	21
VII САРАДЊА -----	22
1.Сарадња са локалном заједницом, удружењима и осталим корисницима-----	22
2.Међународна сарадња и сарадња са другим заштићеним добрима-----	23
3.Сарадња са информативним и стручним часописима-----	24
VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА-----	24